

LINA GUSTAFSSON

ELÄINLÄÄKÄRINÄ TEURASTAMOSSA

LINA GUSTAFSSON

**ELÄINLÄÄKÄRINÄ
TEURASTAMOSSA**

Suomentanut Tarja Lipponen

JOHNNY
Kniga

Copyright © Lina Gustafsson

Alkuteos: Rapport från ett slakteri – En veterinärs berättelse

First published by Natur & Kultur, Stockholm, Sweden 2020

Published by arrangement with Partners in Stories, Sweden

Johnny Kniga Kustannus,
imprint of Werner Söderström Corporation,
PL 1259, 00101 Helsinki

ISBN 978-951-0-45520-3

Painettu EU:ssa

*Elintarvikeviraston tarkastuseläinlääkärinä
työskentelet elintarviketuotannon laaduntarkkailun
parissa – eläinten parhaaksi, kuluttajien terveyden
puolesta ja helpottaaksesi elintarvikeyrityksiä
tekemään oikeita ratkaisuja. Tiimissäsi sinä pääset
vaihteleviin ja haasteellisiin tehtäviin, jotka kehittävät
ja luovat tunteen merkityksellisestä työstä joka päivä.*

KATKELMA ELINTARVIKEVIRASTON VAKIOILMOITUKSESTA,
JOLLA HAETAAN TYÖHÖN TARKASTUSELÄINLÄÄKÄREITÄ

PÄIVÄ 1

Vartiokopin ikkunassa nököttää vaaleanpunainen pehmo-possu. Lasken kyynärpäät tiskiä vasten ja hengitän syvään. Edessäni on rivi vuosiraportteja: jokaisessa yrityslogo, jossa yhtiön nimi ja kuva lihanpalasta.

Kuorma-auto on seisahtanut ikkunan eteen, kuljettaja heilauttaa hytistä kättään. Vartija hörppää kahvia, nyökkää kuljettajalle ja painaa nappia, joka avaa portin. Kuorma-auton ilmastointiaukosta näkyy vilahdukselta kärsä, kun eläinkuljetus ajaa ohitsemme.

”Lina?” Uusi esimieheni tulee sisään. Miehen kädenpuristus on luja. Vartija naputtelee tietoni koneelle ja saan valita kulkukorttini numerokoodin. Esimies vie minut mukanaan portille, pyyhkäisen kortillani lukulaitetta. Kuuluu neljä lyhyttä piippausta, yksi pitkä ja sitten klik. Vihreä valo syttyy. Pääsen sisään.

Portti avaa näkymän harmaiden peltirakennusten hallitsemaan epämääräiseen alueeseen. Kiinteistön tuotannosta kielii vain vaimea, lievästi tunkkainen haju. Lähdemme

ylittämään asfalttiaukiota, kuorma-autoja ajaa ohi kumpaankin suuntaan. Ohitamme kuluneen toimistorakennuksen, jossa minua haastateltiin muutamaa kuukautta aiemmin. Jostain syystä siellä riippui vieläkin seinällä työvuorolista vuodelta 1998. Kun kävelemme henkilökunnan kaupan ohi, kouluruokalan tuttu tuoksu leyhähtää nenään; makkaran ja ketsupin makea aromi. Piha-aukion toisella laidalla nousemme ylös metalliportaat ja menemme sisään yhteen tuotantorakennuksista.

Elintarvikeviraston taukokuoneessa istuu useita uusia kollegoitani juomassa kahvia. Yksi heistä nousee ja hakee minulle kupin. Se on Anders, eläinlääkäri hänkin ja tämänpäiväinen perehdyttäjäni. Istumme pöytään vastatusten.

”Tervetuloa!” Anders hymyilee. ”Mikä sai sinut hakemaan täältä töitä?”

”Olen aina halunnut tehdä töitä edistääkseni eläinten hyvinvointia... ja nyt sitten oli edessä muutto, joten työpaikan vaihto sopi hyvin”, sanon. ”Oletko sinä ollut pitkään töissä täällä?”

”Kahdeksan vuotta. Aloitin sijaisena niin kuin sinäkin ja jäin sen jälkeen vakituiseksi.”

Andersilla on edessään paperi, josta hän ruksaa ruutuja sitä mukaa kun saamme käytyä asioita läpi. Hän kertoo tiimistä, joka työskentelee alueen teurastamoissa. Se koostuu sekä eläinlääkäreistä että lihantarkastajista, ja meillä on hoidettavanamme iso alue.

”Kaikki yleensä saavat aloittaa täältä isosta teurastamosta ja oppia talon tavoille, sitten myöhemmin pääset työskentelemään myös pienempiin paikkoihin.”

Hän antaa minulle vihkosen, johon on printattu Powerpoint-esitys työasujen värikoodeista. Valkoiset vaatteet teurastushallissa, harmaat taukhuoneessa, punainen takki sille, joka lähtee ulos tupakalle. Anders asettaa sormensa kohtaan, joka koskee työaikoja.

”Teurastus ei saa alkaa, jollei eläinlääkäri ole tarkastanut eläimiä, joten jos me tulemme myöhässä, koko tuotanto seisoo. Se voi maksaa pitkän pennin.”

Työtehtävistä valtaosa liittyy sikojen tarkastamiseen navetassa, kun ne tulevat, ja teurastushallissa, kun ne on tapettu.

”Parhaiten työ sujuu, jos pääsee katsastamaan elukat, kun ne puretaan kuljetusautosta”, Anders sanoo. ”Ja jos joukossa on eläimiä, jotka eivät pysty kävelemään omin jaloin, ne lopetetaan.”

”Eläinlääkärikö sen tekee?”

”Ei, sinun ei tarvitse tarttua pulttipistooliin. Navettaryhmä hoitaa sen.”

Hartiani valahtavat rennoiksi. Anders nyökkää.

”Ne osaavat sen. Osaavat täällä ylipäätään kaiken muunkin. Valitettavasti homma ei toimi yhtä hyvin kaikissa pienemmissä paikoissa.”

Hän siemaisee loput kahvistaan ja työntää tuolinsa kauemmas pöydästä.

”Käydäänkö hakemassa sinulle vähän kaikenlaista tarpeellista ja mennään sitten alas navettaan?”

Saan pinon vaatteita. Vaihdan pukuhuoneessa päälleni valkoiset housut ja paidan, vedän verkon hiusten suojaksi ja painan päähäni sinisen kypärän, jossa on kuulosuojaimet.

Navettaan pääsee vain teurastushallin kautta. Anders avaa oven. Kaikki lyö vasten kasvoja. Eläimet, äänet, hajut. Sikojen ruhot liikkuvat ohitsemme puolen metrin päästä. Ne roikkuvat takajalasta koukuissa, jotka kulkevat kattokiskon varassa eteenpäin. Ruhot on halkaistu selkärankaa pitkin kurkkuun asti niin että ruhonpuolikkaat muodostavan v-kirjaimen. Päättävät aivan lähellä lattiaa, silmät ovat kiinni. Sisukset on kuin koverrettu pois, iho loistaa vaaleanpunaisena ja sileänä.

Äänet ovat kuin seinä: tasaista konemeteliä, jota säestävät korkeat äänet ja särähdykset metallin osuessa metalliin. Keskityn, jotta katseeni ei takertuisi sikojen naamoihin ja saisin hengitettyä rauhallisesti suun kautta. Vahva katku on vaikeasti määriteltävä sekoitus, joka uhkuu lämpimistä ruhoista, ruumiinnesteistä, puhdistusaineesta ja teräksestä. Teen niin kuin Anders; pesen ja huuhtelen kädet ovenpieleen sijoitetun hanan alla. Sitten siksakkailemme läpi hallin, ohi jonoissa roikkuvien sianruhojen ja sinisissä muoviessuissa työskentelevien miesten. Osa työntekijöistä elehtii tervehdyksen, Anders heilauttaa heille iloisesti kättään.

Teurastushallin takaosassa kuljemme kumiverhon läpi. Toisella puolen lattia ja seinät ovat tummia. Olemme tulleet sinne, mitä kutsutaan ”likaiseksi puoleksi”, tässä osassa rakennusta

eläimet vielä ovat eläimiä, eläviä. Täällä valkoisten vaatteiden päälle puetaan vihreä takki ja valkoiset saappaat vaihdetaan mustiin. Laskeudumme portaat ja Anders seisauttaa navetan sisäänkäynnille, ovelle jonka kahvassa on veritahroja.

”Pitää olla tarkkana, kun menee sisään, ettei sieltä rynni vastaan sikoja, jotka ovat menossa teurastettavaksi”, Anders sanoo ja avaa oven. Astumme ajokäytävälle ja henki salpautuu, kun ammoniakkin haju tunkee hengitysteihin.

Navetta on todella iso ja täynnä karsinoita, rivejä rivien perään. Seinät ja lattia ovat betonia ja karsinat on eroteltu toisistaan metalliaidoilla. Yhdessä lähimmästä karsinoista makaa muutamia sikoja, ne ovat asettuneet aivan lähemmäksi ja ummistaneet silmänsä. Lepuuttavat kärsäänsä toinen toisensa selän päällä. Seisomme hetken katselemassa niitä.

”Ovathan ne ihan nättejä”, Anders sanoo. ”Nuo ovat vain kuuden kuukauden ikäisiä, oikeastaan vähän niin kuin koiranpentuja.”

Nyökkään. Haituvainen karva lepattaa yhden sian korvallisella, kun vieruskaveri henkäisee päin. Toinen sika vaistoa katseemme ja nousee pystyyn, röhkäisee ja katsoo meitä suoraan silmiin. Viereiset siat havaitsevat reaktion saman tien: kaikki muutkin valppaan sian ympärillä heräävät ja avaavat silmänsä.

”Tällaistaahan tämä on.” Anders kohauttaa olkapäitään ja jatkaa eteenpäin.

Navetan yhdellä seinällä, asfalttiaukion puolella, on lastauslaituri ja rivi ylösrullautuvia ovia. Eläinkuljetuksia tulee kaikkina muina päivinä paitsi lauantaisin. Teurastamoon tuodaan eri tavoin kasvatettuja sikoja: perinteisiä lihasikoja, mutta myös ruotsalaisen Krav-luomumerkin sikoja, EU-säännöksiin kasvatettuja luomusikoja ja lähituottajien sikoja, joiden on määrä henkiä lähiruokaa ja laadukkuutta. Joukossa on myös pieniä määriä vanhempia eläimiä, emakkoja ja toisinaan karjakin. Kaikki siat teurastetaan samalla menetelmällä, mutta Krav-sikoja ei saa pitää teurastamossa yön yli.

Kun seuraava kuorma-auto peruuttaa laiturille, Anders ja minä asetumme seinänvierustalle tehdäksemme lakisääteisen elävän eläimen tarkastuksen. Me valvomme, ettei yksikään sioista vaikuta sillä tavoin sairaalta, että lihan syöminen voisi koitua vaaraksi. Pidämme myös silmällä epätavallisia tarttuvia eläinsairauksia, jotka saattavat valloille päästessään uhata koko elinkeinoa. Samalla valvomme, ettei eläinsuojelulainsäädäntöä rikota.

Betonilattia on märkä ja vähän liukas. Kuorma-autosta laiturille johtavassa lastaussillassa on pikkuiset porrasteet ja se viettää hiukan alaspäin. Kuljettaja läväyttää raskaat ovet auki. Lanta ja puulastut peittävät lattian kuin ohut ruskea matto, josta on jäänyt jälkiä eläinten nahkaan. Lähimmäksi peräluokkua jääneet siat näyttävät hämmästyneiltä. Ne ovat matkustaneet neljä tuntia ja jotkut eivät pääse ihan heti jaloilleen. Kuljettaja lyö eläimiä selkään muovisella ajomelalla,

kun ahtautuu niiden ohi peremmälle lastitilaan. Hänellä on purettavanaan 260 teurassikaa kolmessa kerroksessa. Eläimet epäröivät siirtyä lastaussillalle, ne seisovat ja empivät ensimmäisen porrasteen kohdalla korvat eteenpäin käännettyinä ja silmät suurina. Sitten ensimmäiset siat ottavat muutamia tunnustelevia askelia ulos. Kuljettaja on pikapikaa paikalla ja lyö taas sikoja selkään. Yksi sioista pyrkii peremmälle autoon, kauemmas kuljettajasta, mutta ei pääse. Toinen kiljuu.

Kun ensimmäiset siat ovat kulkeneet sillan alas, muut seuraavat jo kerkeämmin. Muovimelan sisällä on pieniä rakeita, jotka helisevät joka iskulla, mela liikkuu pitkin sikojen selkää kuin marakassi. Osa sioista väistää, kun mela osuu niihin, ne kyyristyvät kesken askeleen ja hypähtävät matkoihinsa yrittäessään välttää lyönniltä. Kun siat ovat ennättäneet navetan lattialle, ottaa navettatyöntekijä komennon samanlaisella muovimelalla, ohjaa ne sutjakkaasti karsinoihin samalla kun laskee päälukua.

Sioista monet ontuvat. Yritän vanhasta tottumuksesta tulkita niiden liikkeitä niin kuin ne olisivat koirapotilaita: onko vai va yhdessä vai useammassa jalassa ja jos useammassa, missä niistä?

”Kylläpä ne ontuvat”, sanon.

Anders nyökkää.

”Juu. Joskus se johtuu siitä, että ne ovat maanneet pidempään kuljetuksen aikana ja koivet ovat jäykistyneet.” Hän osoittaa yhtä nilkuttavaa sikaa. ”Sitten pitää katsoa myös

kokonaisuutta. Esimerkiksi tuo tuolla, se ontuu mutta pystyy kulkemaan neljällä jalalla, se ei ole aliravittu ja se teurastetaan tänään, joten paljonkaan ei ole tehtävissä. Jos nämä teurastettaisiin huomenna, voisimme vaatia, että tämä pääsee jo ennemmin.”

”Ilmoitetaanko sellaisista tapauksista lääninhallitukseen?”

”Tapauskohtaisesti pitää punnita. Jos huomauttaisit joistakin tämän erän sioista, kuski luultavasti sanoisi, etteivät ne ontuneet kuljetukseen tullessaan. Sen jälkeen ei ole paljonkaan tehtävissä.”

Yhdellä sioista on sorkkien liikkakasvua ja sen niveliä näyttäisi särkevän. Kuljettaja yrittää hätistää sikaa ulos mutta se kömmähtää kärsälleen lattiaan kuin muovipossu Heitä sikaa-pelissä.

”Tuo me pultataan”, sanoo Bengt, joka työskentelee karjanvastaanottajana. Hän lähtee hakemaan pulttipistoolia. Sillä välin sika onnistuu laskeutumaan kuorma-autosta, kompuroi epävarmana eteenpäin. Kun Bengt tulee takaisin, sika haluaa kääntyä takaisin mutta jää aloilleen nostelemaan jalkojaan. Silmänvalkuaiset kiiltävät, katse harhailee. Bengt asettaa pulttipistoolin sian otsalle ja laukaisee. Sika lyyhistyy kankeasti. Bengt tuuppaa sitä saappaalla niin että se kääntyy kyljelleen. Hän tarttuu puukkoon ja työntää veitsen kaulan alaosaan, alas kohti rintaa. Viillosta pulppuaa verta. Sika alkaa sätkiä, kouristukset ravisuttavat sitä kauttaaltaan, saavat sen vääntelehtimään, kierähtämään ja melkein kohoamaan

betonilattiasta. Sitä jatkuu puoli minuuttia ja eläimen hurja tanssi betonilla saa veren lentämään kaikkialle, kuorma-auton lastaussillalle, seinille, karsinoihin.

En voi lakata tuijottamasta. Sydämeni hakkaa. Kuljettaja on suojautunut seinän taakse, ettei saisi veriroiskeita päälleen, ja näyttää lähinnä ikävystyneeltä ja rasittuneelta. Anders selaa muistikirjaansa. Bengt on hakenut rullakon sian valuttaessa vertaan betonilattialle. Hän pujottaa sorkan ympärille ketjun ja heivaa ruhon rullakkoon. Sika on punainen yltymperiinsä, oman verensä värjäämä. Sitten Bengt kärrää sian jatkotarkastukseen teurastushalliin. Kun hän palaa, Anders heilauttaa kättä.

”Bengt, tässä on Lina, hän on uusi eläinlääkäri, joka on aloittanut tänään.”

”Jahah, sepä hauskaa, tervetuloa”, Bengt sanoo. Uusi eläin-kuljetus peruuttaa kohti laituria. Bengt ottaa ajomelansa ja hymyilee kiireissään. Nyt ei ole aikaa puhua.

Tauolla Anders vie minut tuotantorakennuksen toiseen osaan näyttääkseen, mistä voin ostaa lounasta ja lunastaa käyttööni aluspaitoja vaatevarastosta. Paita on tarpeen; navetassa on talvisin kylmä, kun lastauslaiturin ovet ovat auki. Nousemme portaat ja astumme sillalle, joka kulkee yli teurastushallin. Täältä näemme kiskot, joista sianruhot roikkuvat. Metallinen kiskojärjestelmä on mutkikas, paksut ruskeat palkit kulkevat katossa ristiin rastiin. Ilmassa tuoksuu öljy, ja kaukaloista,

joissa siat kaltataan, nousee höyryä. Avaamme oven ja astumme kapeaan käytävään. Seinämaali hilseilee. Ohitamme pukuhuoneen toisensa perään, niissä useat sadat ihmiset vaihtavat vaatteita päivittäin.

”Täällä eksyy helposti, mutta aina löytyy kyllä joku, joka osaa opastaa”, Anders sanoo.

Käytävän päästä kuuluu ääniä. Lähestymme teurastamon lounasruokalaa *Iloinen possu*. Päivän annos: pekoniisuikeita kermakastikkeessa. Ruokasali on täynnä myssypäisiä teurastajia. Seinillä ei riipu tauluja vaan kehystettyjä A3-koon valokuvia, jotka kuvaavat teurastuksen eri vaiheita: miehiä ajamassa sikoja, miehiä pitelemässä suolia käsissään, miehiä leikkaamassa lihaa. Osa kuvista näyttää siltä kuin ne olisi otettu sata vuotta sitten. Täällä ei näytä olevan tarvetta kaunistella asioita, vallalla on vankkumaton ammattilypeys.

PÄIVÄ 2

Kello on puoli seitsemän aamulla ja vartiokoppi on vielä tyhjillään. Näytän piipittäväälle portille kulkukorttiani ja kävelen yli tumman asfalttiaukion. Tuulee ja isoja sadepisaroiita putoilee viistosti. Rekan moottori käynnistyy ja ajovalot syttyvät valotunneleiksi. Harmaat rakennukset kohoavat edessäni tornimaisina. Seinissä ammottaa aukkoja kuljetusautoille ja lastaussilloille. Alue on kuin pieni tehdaskylä, jossa kaikella ja kaikilla on määrätty tehtävänsä. On navetta, jossa eläimiä säilytetään, se on niiden olemassaolon rajamaa. On ”pisto-paikka”, verenlaskualue, jossa ne kuolevat. On teurastushalli ja leikkaamo, jossa ne muuttuvat kaupasta ostettavaksi tavaraksi.

Raskaan metallioven sisäpuolella on ovimatto, täynnä tahroja; jäämiä sikojen silavasta ja savea henkilökunnan ulko-kengistä. Käänny oikealle ja astelen pienelle käytävälle, jossa on erilaisia pesukoreja ja niissä työvaatteita siisteinä pinoina. Vaatehuoltoa pyörittävä mies rypistää otsaansa etsiessään oikeankokoisia vaatteita.

”Joku ei osaa nostaa vaatepinoa vaan nyhtää sieltä välistä! Satutko tietämään, kuka se on?” Mies katsoo minua ankarasti valkea päähine aavistuksen vinossa.

”En tiedä, ikävä kyllä.”

Pinnistelen muistaakseni, millaisia vaatteita minun pitää pukea. Oranssien kaappien rivit kiertävät pukuhuoneen seinää. Minun kaapissani on kellastunut nimilappu, joka näyttää kirjoituskoneella naputellulta. Sen mukaan kaappini on joskus aikoinaan kuulunut Nils Ericssonille. Kaapinoven sisäpuoli on täynnä tarroja, jotka nekin kertovat toisesta ajasta. *Korkki kiinni – koko Ruotsi kävelee 1978.*

Otan mukaan lounasleipäpussini ja lähdän pukuhuoneesta. Käytävää kulkiessani teurastushallin äänet ja hajut voimistuvat askel askeleelta. Avaan oven, jossa lukee ”Elintarvikevirasto”. Lappusessa kehoitetaan kaikkien mukavuuden nimissä tarkistamaan, ettei kengissä kulkeudu verta lattialle. Seinillä riippuu kehystettyjä luontokuvia: jänis, lintuja, metsäkauriita, metsää. Näissä tiloissa ovat Elintarvikeviraston aluetyöryhmän taukotilat ja toimisto. Viranomaisen vuokraa tiloja teurastamolta ja ne ovat teurastushallin seinänaapurina. Katseeni kiinnittyy seinällä roikkuvaan isoon puukoristeeseen. Siihen on kuvattu kiväärimies ja takajaloille noussut hirvi. Hirvi hymyilee ja nostaa peukkuja metsästäjälle.

Taukotila on täynnä ihmisiä. Gunilla, yksi työntekijöistä, on valmistanut syysbuffetin. Menyy on teipattu kaapinoveen. Aamiaiseksi ja lounaaksi on tarjolla erilaisia liharuokia sekä lohisalaattia.

”Haluatko voileipää?” Gunilla kysyy ja ojentaa teeleipää, jonka päällä on epämääräistä sörsseliä.

”Ei kiitos, ei juuri nyt”, sanon.

Pöydissä istuvat kollegani katsovat minua silmät suurina.

”Eihän Gunillan herkuista pysty kieltäytymään”, joku sanoo ja muut myötäilevät. He pilailevat siitä, miten hirveitä määriä aikovat tänään ahmia.

”Kun aloitin täällä, olin laiha”, sanoo yksi eläinlääkäreistä. ”Odotahan kuukausi, niin sinäkin olet jo saanut lihaa luiden päälle.”

Otan kupillisen mustaa kahvia ja asetun istumaan, lämmitän käsiäni kupin kylkiä vasten. Sormia paleltaa, mutta kainaloita hiostaa. Nyt minun kuuluisi kertoa, etten syö lihaa. Hetket kuluvat. Katselen kollegoita, heidän kukkuraisia lautasiaan, ikkunattomia seiniä, joita teurastushallin koneistus hienoisesti tärisyttää. Kahvi on lämmintä, se tuntuu kurkussa asti, kun nielaisen.

Tänään olen Sandran, kuusikymppisen eläinlääkärin, työparina. Pieni harmaa hiuskiehkura pilkistaa hänen valkoisen myssynsä alta. Sandra sanoo uudestaan ja uudestaan, että voin kysyä häneltä mitä tahansa. Hän on työskennellyt teurastamossa muutaman vuoden.

”Alkuun saattaa tuntua, että tässä on nyt vähän liikaakin, mutta ei hätää. Ei syytä paniikkiin! Kaikki me olemme olleet uusia täällä. Kyllä sinä totut.”

Laskeudumme navettaan. Siellä ei ole yhtäkään karjankuljetusautoa, joten ehdimme kuljeskella vähän ja vilkaista sikoja, jotka ovat viettäneet yön teurastamossa. Karsinat ovat ahtaita ja likaisia. Jokaisen karsinarivin päässä roikkuu laminoitu paperi, jossa lukee, kuinka monta sikaa saa korkeintaan sulkea yhteen karsinaan. Yöaikaan määrä on 17 sikaa 13 neliömetrin alalla, päiväsaikaan 24 sikaa jakaa samankokoisen tilan. Tismalleen sen alan, johon kaikki mahtuvat makuulle yhtä aikaa.

Seisomme käytävällä tarkastelemassa karsinoita, kun paikalle tulee navettatyöntekijä. Mies avaa portit.

”Hän hakee siat tainnutukseen”, Sandra sanoo.

Mies tunkee karsinaan, jonka betonilattialla eläimet makaavat. Osa sioista nousee pystyyn kiireesti, osa vaivalloisesti. Mies lyö sikoja selkään saadakseen ne kulkemaan ajokäytävää. Jokaisen jyrkän käännöksen jälkeen on paineilmaportti, joka sulkeutuu sikojen mentyä ohi. Siten eläimet saadaan jaoteltua pienemmiksi ryhmiksi. Tahtia on pidettävä yllä – käytävää täytetään perältä uusilla sioilla koko ajan, ettei tuotantoon tule katkosta.

Sandra ja minä kävelemme miehen jäljessä ja katselemme. Ajokäytävän viimeiset metrit johtavat tainnutuslaitteistoon, Tanskassa erityisesti suunniteltuun järjestelmään,

jollaisella eläimet useimmissa suurissa sikateurastamoissa Ruotsissa tainnutetaan ennen teurastusta. Tainnutusjärjestelmä koostuu terässäiliöistä, koreista, jotka lasketaan hiilidioksidilla täytettyyn kuiluun. Siellä siat taintuvat. Kun yksi hissikori on alhaalla kuilussa, toinen on lastattavana ylhäällä.

Siat eivät halua kulkea viimeisiä metrejä, ne pysähtyvät ja yrittävät kääntyä, mutta se ei onnistu, kulku takaisinpäin on estetty: mekaaninen seinä laskeutuu niiden taakse. Se alkaa liikkua ja työntää sikoja eteenpäin. Valmistajan mukaan järjestelmä on hyvä eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta, koska se vähentää henkilökunnan ja eläinten kosketusta toisiinsa ja rajoittaa siten myös eläinten vääränlaista käsittelyä. Mutta siat ovat jo rasittuneita ja ne näyttävät panikoivan, kun seinä lähestyy niitä. Ne kiljuvat ja kiipeilevät toistensa päälle. Silmät ovat ammollaan, liikkeitä nykivät. Seinä työntyy eteenpäin. Sen jälkeen käynnistyy toinen automaattiseinä, kohtisuoraan vastapäätä toista seinää. Se ajaa siat tainnutuslaitteistoon ja luukku sulkeutuu jälleen kerran. Hissikori laskeutuu kaasuuun. Kuin maailmanpyörä, joka seisahdaa ottamaan uusia tulijoita seuraavaan vapaaseen koriin.

”Voiko sinne hiilidioksidikuiluun katsoa?” kysyn mieheltä, joka seisoo aivan kuilun vieressä. Mies pudistaa päätään, katsoo minua pitkään.

”Ei täällä. Emakkoja pääset katsomaan, jos haluat.” Mies viittilöi hallin toiseen päähän, jossa emakkoja ja karjuja teurastetaan. Aikuisille eläimille on oma tainnutuslaitteistonsa. ”Mutta en kyllä suosittelen.”

”Mikset?” kysyn.

”Äh... eivät kai ne elukat suoranaisesti siitä oikein tykkääkään.”

Mies kääntyy, kun seuraava erä sikoja on menossa hissiin. Kori täytetään eläimillä perän puolelta. Kuilun reunalla on monitori, jossa näkyy montun hiilidioksidipitoisuus. Alhaalla montussa pitää olla ilmassa hiilidioksidia yli 90 prosenttia eikä pitoisuus saa laskea alle 80:n.

Kun siat nostetaan kaasusta, ne rojahtavat seinän taa. Silloin ne on valmisteltu seuraavaan teurastusvaiheeseen, pistopaikkaan.

Sandra taputtaa minua käsivarteen, emakkokuljetus on saapunut. Menemme sinne. Yksi emakoista on laiha: lonkkakäyhyt törröttävät ja iho roikkuu selkärangasta kuin telttakan gas. Emakko sijoitetaan yksinään karsinaan, jossa se kulkee levottomana ympäriinsä ja järsii karsina-aidan putkea.

”Se vaikuttaa stressaantuneelta”, sanon.

”Niin, eikä se näytä terveeltä.” Sandra menee puhumaan Svenille, joka kuuluu navettahenkilöstöön.

”Saisitte kyllä priorisoida tuon emakon”, Sandra sanoo.

Se tarkoittaa: teurastakaa emakko tänään, ei huomenna. Sven nyökkää.

”Emakoiden silavanpaksuutta saattaa olla vähän hankalaa arvioida. Emakko voi olla laiha, koska se on äskettäin vielä imettänyt, se voi olla sairas tai tietenkin voi olla niin, ettei se ole saanut ruokaa... mutta se ei ole kovin todennäköistä”, Sandra sanoo.

SILMINNÄKIJÄN KERTOMUS TEURASTAMON TODELLISUUDESTA.

Eläinlääkärinä teurastamossa on kaunistelematon kuvaus lihantuotannosta maassa, jossa ajatellaan olevan maailman eettisimmät menetelmät.

Lina Gustafsson hakeutui eläinlääkäriksi teurastamoon, vaikka hän on kasvissyöjä – tai oikeastaan juuri siksi: auttaakseen eläimiä edes kuolemaan arvokkaasti.

Gustafssonin päiväkirjamerkintöihin perustuva tietokirja kertoo maailmasta, jonka kulisseihin pääsemme vain harvoin kurkistamaan.

